

щадження з метою інвестування в різні активи та отримувати додаткові доходи;

– стабільне функціонування фінансових інститутів, здатних акумулювати заощадження домашніх господарств і забезпечити їх збереження, у т.ч. завдяки системі державних гарантій;

– наявність різноманітних за ступенем дохідності та ризиковості фінансових інструментів, які дають змогу населенню ефективно інвестувати грошові кошти при високій ліквідності вкладень.

Література:

1. *Іващенко М. В.* Інституціональний аналіз видів фінансової поведінки українських домогосподарств / М. В. Іващенко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – №1(10). – С. 17–21.

2. *Бутаков В. К.* Оптимизация финансов домашних хозяйств в современных условиях / В. К. Бутаков // Финансы и кредит. – 2010. – №38 (422). – С. 70–75.

3. *Гаршина О. К.* Вплив економічної кризи 2008–2009 років на ощадну діяльність українських домогосподарств / О. К. Гаршина // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №5(107). – С. 181–188.

4. *Елканова Я. Э.* Особенности финансового поведения домашних хозяйств в условиях кризиса / Я. Э. Елканова // Финансы и кредит. – 2010. – №24 (408). – С. 78–82.

Шашкевич О. Л.

к. е. н., доцент кафедри фінансів

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ

Норми Бюджетного кодексу України від 8 липня 2010 року №2456-VI [1], а саме статті 26 передбачили, що розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах.

Під «внутрішнім контролем» розуміється комплекс заходів, що вживаються керівництвом для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відпо-

відно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності бюджетної установи та її підвідомчих установ. У свою чергу «внутрішнім аудитом» є діяльність підрозділу внутрішнього аудиту в бюджетній установі, спрямована на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності бюджетної установи та підвідомчих їй бюджетних установ, поліпшення внутрішнього контролю.

Відповідно до Постанови КМУ «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади» від 28.09.2011 р. №1001 [2] з 1 січня 2012 року контрольно-ревізійні підрозділи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів та бюджетних установ реорганізовані в підрозділи внутрішнього аудиту.

Основним завданням підрозділів внутрішнього аудиту є надання керівникові центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо:

- функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення;
- удосконалення системи управління;
- запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів;
- запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи.

До функцій підрозділу внутрішнього аудиту належать:

1. Проведення оцінки:

- ефективності функціонування системи внутрішнього контролю;
- ступеня виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічних та річних планах;

- ефективності планування і виконання бюджетних програм та результатів їх виконання;
- якості надання адміністративних послуг та виконання контрольно-наглядових функцій, завдань, визначених актами законодавства;
- стану збереження активів та інформації;
- стану управління державним майном;
- правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової і бюджетної звітності;
- ризиків, які негативно впливають на виконання функцій і завдань центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи.

2. Проведення за дорученням керівника центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи аналізу проектів наказів та інших документів, пов'язаних з використанням бюджетних коштів, для забезпечення їх цільового та ефективного використання.

3. Планування, організація та проведення внутрішніх аудитів, документування їх результатів, підготовка аудиторських звітів, висновків та рекомендацій, а також проведення моніторингу врахування рекомендацій.

4. Взаємодія з іншими структурними підрозділами центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи, іншими державними органами, підприємствами, їх об'єднаннями, установами та організаціями з питань проведення внутрішнього аудиту.

5. Подання керівникові центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи аудиторських звітів і рекомендацій для прийняття ним відповідних управлінських рішень.

6. Складання звітує про результати діяльності.

7. Виконання інших функцій відповідно до його компетенції.

Підрозділи внутрішнього аудиту організовують та здійснюють власну діяльність відповідно до Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 р. №1247, який зареєстровано в Мінюсті України 20.10.2011 р. за №1219/19957 [3].

В Стандартах визначено єдині підходи до організації та проведення внутрішнього аудиту, підготовки аудиторських звітів, висновків та рекомендацій у міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади,

їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, оцінки якості такого аудиту.

В таблиці 1 відображено склад Стандартів внутрішнього аудиту.

Таким чином в Україні розпочалась реалізація другого етапу реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю з урахуванням досвіду країн - кандидатів у члени ЄС, передбаченого Концепцією розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 р.

Таблиця 1

Перелік стандартів внутрішнього аудиту у бюджетній сфері

Назва групи стандартів	Назва стандарту
1. Загальні стандарти внутрішнього аудиту.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту. 2. Компетентність та підвищення кваліфікації працівників підрозділів внутрішнього аудиту. 3. Незалежність та об'єктивність внутрішнього аудиту.
2. Стандарти діяльності з внутрішнього аудиту.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Напрями проведення внутрішнього аудиту 2. Планування діяльності з внутрішнього аудиту. 3. Ведення бази даних. 4. Організація внутрішніх аудитів. 5. Проведення внутрішнього аудиту. 6. Документування ходу та результатів внутрішнього аудиту. 7. Моніторинг врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту.
3. Стандарти звітування, моніторингу, формування та зберігання справ, взаємодії з органами державної влади та оцінки якості за результатами внутрішнього аудиту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Звітування про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту. 2. Формування та зберігання справ внутрішнього аудиту. 3. Надання інформації про результати внутрішнього аудиту. 4. Взаємодія підрозділу внутрішнього аудиту з органами державної влади. 5. Скарги на дії працівників підрозділу внутрішнього аудиту. 6. Забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту, оцінка якості внутрішнього аудиту.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року №2456-VI.

2. Постанова КМУ «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади» від 28.09.2011 р. №1001.

3. Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 р. №1247, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.10.2011 р. за №1219/19957.

Шулюк Б. С.

викладач кафедри фінансів

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИКИ СЕРЕДНЬОТЕРМІНОВОГО БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО НАДАННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ

В умовах обмеженості бюджетних ресурсів держави постає потреба у вдосконаленні якості надання соціально-культурних послуг населенню, що залежить від побудови ефективної системи середньотермінового бюджетного планування. Незважаючи на те, що з метою найоптимальнішого та найефективнішого розподілу державних ресурсів здійснено важливі кроки щодо посилення наукової обґрунтованості згаданого планування у контексті впливу на соціальний розвиток, проте в умовах глобальної фінансової кризи існуючий механізм середньотермінового бюджетного планування не спроможний задовольнити постійно зростаючі потреби населення. Відтак особливої актуальності набуває питання об'єктивного визначення потреб суспільства у коштах на соціальні потреби.

Слід зазначити, що в зарубіжних країнах середньотермінове бюджетне планування є ефективним інструментом забезпечення виконання певних стратегічних завдань соціально-культурної політики. Досвід його використання країнами з розвиненою економікою свідчить про наступні переваги:

– дотримання послідовності, стабільності та результативності бюджетної політики при реалізації соціальних пріоритетів;